

15 november 2020, drieëndertigste zondag, jaar A

Lezingen: Spr 31, 10-13.19-20.30-31 Roem haar om de vrucht van haar handen

1 Tess 5, 1-6 De dag des Heren komt als een dief

Mt 25, 14-30 Over veel zal ik u aanstellen

Homilie

Beste vrienden,

Het evangelie van dit weekend lijkt in het eerste opzicht op een oefening in economisch rendementsdenken: vijf talenten meer, twee talenten meer, of helemaal niets extra. Rendement bepaalt wie goed is en wie minder goed. Maar wie een rondje winst maken ziet in het evangelie raakt teleurgesteld. Het gaat hier namelijk over de toestand van het hart. Wat God de mensen had nagelaten nadat Jezus het aardse had verlaten, waren geen aardse bezittingen maar had alles te maken van de rol van de tussentijd, onze aardse tijd tot de terugkomst van Jezus. Jezus liet ons achter met een verantwoordelijkheid, namelijk de uitbouw van het Rijk van God op aarde, zo goed of kwaad dat kan.

De bezittingen die God ons toevertrouwt, zijn de gaven die ons bekwaam maken te werken in Zijn dienst tijdens Zijn afwezigheid. Het verhaal bij Matteüs kent vele gelijkenissen met het verhaal bij Lucas (Lc 19, 12-27) waarbij de slaven elk 1 pond kregen in plaats van meerdere talenten. In wat men kreeg lag dus niet het verschil. Bij Lucas ligt de nadruk dus op de eigen verantwoordelijkheid. In de ijver en bedrijvigheid die aan de dag wordt gelegd, zit er wel verschil, wat tot uitdrukking komt in de winst en in de beloning. Wie tien ponden heeft gewonnen, krijgt gezag over tien steden en wie vijf ponden heeft gewonnen, krijgt gezag over vijf steden. Maar hier, bij Matteüs gaat het over de soevereiniteit en de wijsheid van God. Hier krijgt ieder een verschillend aantal talenten, naar de soevereiniteit en wijsheid van God. Maar hier is de beloning gelijk voor hen die trouw hebben getoond in het gebruik van de talenten.

Ieder van ons heeft zijn eigen talenten, eigen gaven en bekwaamheden. Elk van deze elementen komt van Hem en staan ten dienste van Hem. Dat doen we in vertrouwen en genade van Hem. Daarvan krijgen we elk even veel. Het onderscheid tussen de eerste twee en de laatste dienaar zit hem in het 'vertrouwen' dat die eersten in de meester hebben. Die laatste reageert vanuit angst en wantrouwen. De laatste doet dus met zijn talenten niet wat God van hem vraagt. Meer nog, hij begraaft de talenten die hij gekregen had. Het begraaft 'het geld' van zijn meester. Hij is lui en onbetrouwbaar.

Na een lange tijd komt de Heer terug. Die lange tijd is er om de volharding en karakter van de dienaar te testen. Of de discipline niet verzwakt naar verloop van tijd zeg maar. En de eerste twee dienaren hadden het prima gedaan. Ook de tweede, die maar twee talenten had gekregen. Dat is misschien niet veel, in de ogen van de eerste, maar dat is irrelevant. We moeten rekenen vanuit de oneindige rijkdom van de Heer, en niet wat anderen hebben. Het gaat hier trouwens over de beloning: zowel degene met de 5 als met de 2 talenten zullen over 'veel' worden aangesteld, ondanks het verschillende 'rendement' dat ze hebben behaald. Ze krijgen dezelfde beloning. Ze mogen allebei op dezelfde manier delen in de oneindige vreugde van de Heer. Ze hebben beiden op dezelfde de goedheid van de Heer herkend.

Het verhaal van de derde dienaar is anders. Hij kreeg 1 talent, maar minachtte het. Meer nog, hij produceerde een idee van de Heer dat voornamelijk van eigen makelij was en ook 'van horen zeggen'. Hij ziet in Hem een harde meester. Vanuit zijn angst heeft hij zijn gekregen talent veracht. Hij hoefde het niet, en wilde het niet. Hij heeft dus niet alleen niet gedaan wat de Heer van hem wil, maar ook zich geen enkele moeite getroost. Hij stelde zijn eigen belang boven dat van de meester. Angst, luiheid en zelfgerichtheid leiden tot verkeerde conclusies en onwenselijke resultaten. En dat ene talent moet maar gaan naar dagene die nu 10 talenten heeft. Hij mag zijn winst van 5 talenten houden en mag woekeren met dat 1 extra talent. Aan hem is dat ene talent beter besteed. Naar dit beginsel handelt de Heer altijd. Wie daar trouw mee handelt, krijgt er meer bij en komt tot overvloed. Wie niet heeft, van hem wordt genomen wat hij meent te bezitten. Wat hij heeft, bezit hij ten onrechte. En dus is hij nutteloos en hoort hij thuis in de diepste duisternis, ver van God vandaan, waar hij volledig aan zichzelf overgelaten is.

En we weten in dit leven, dat waar de mens zichzelf tot norm heeft verheven hij zichzelf altijd weer omver trekt. Het misbruik van, of zelfs oneigenlijke toe-eigening van talenten lijkt altijd weer het omgekeerde effect op te leveren. Iedereen dient te werken met de talenten zoals die hem toebedeeld werden, maar ieder dient ermee te woekeren hoe weinig het ook is. Het beste er van , maken ongeacht de situatie. Dat is God liefhebben en Hem omarmen. Want wie de genade en barmhartigheid van God kent zal zich toch niet van Hem afwenden, en zijn gave in de grond stoppen?

Maar nu komt de vraag: wie van die dienaren zijn wij wanneer, zoals we hoorden in de tweede lezing God ontmoeten, op het meest onverwachtse en oncomfortabele moment. Als een dief in de nacht. Wie van ons kan met een zuiver geweten stellen, dat hij klaar is voor die 'afrekening' als hij of zij vannacht het tijdelijke voor het eeuwige zou verruilen? Dat hij/zij het evangelie heeft laten renderen in zijn leven, dat hij/zij het maximale heeft gedaan in deze tussentijd met de kaarten die hem bedeed waren? Hebben we de nodige risico's genomen om echt een verschil te maken voor dat rijk van God op aarde. Of zijn we op de rem gaan staan, bang om iets te verliezen zoals de derde dienaar, die blij was met wat hij had, maar vergat dat ook dat weinige dat hij had hij enkel 'in leen' had. Zijn we wel klaar voor die overvloed die God ons belooft? Risico's nemen betekent ook innerlijke vrede hebben, die je door God aangereikt wordt. Of je die omarmt is een persoonlijke keuze. Ook op aarde geldt die regel: economen spreken niet voor niets over het Matteüs-effect als ze kort gezegd bedoelen dat vermogen meer vermogen aantrekt. Het gaat op de aarde en bij God over hetzelfde: ben je klaar voor die overvloed, heb je innerlijke vrede dat niets permanent is, en dat risicoloos in de kramp schieten voor niets een oplossing is. Maar dat een openheid voor het andere, het betere, het mooiere nodig is als je vooruit wil in je menselijke eigenheid, ook spiritueel. De beste versie van jezelf worden, is een minimaal resultaat als antwoord op de liefde door God ons geschonken. Openstaan betekent dan in eerste instantie een bereidheid tonen je te laten veranderen door datgene dat God voor je in petto heeft. Je leven eindigen met enkel spijt door (intentioneel) gemiste kansen en potentieel allerhande is uiteindelijk God zwaar misprijzen. Dan ben je eigenlijk al in de duisternis aangekomen waar het evangelie van vandaag mee eindigt.

Deze coronatijd biedt het potentieel dat we ons verdiepen in hoe we ons (willen) verhouden tot onze meester, hoe we die relatie zien en welke inhoud en diepgang we die willen geven tijdens ons leven op aarde. Waarvoor willen we bij Hem bekend staan? Hoe denken we Hem het beste te vertegenwoordigen, en het mooist en dienstbaarst Christus zijn voor andere mensen om ons heen? Heel veel van wat we belangrijk vinden in deze wereld valt dan weg en de essentie verschijnt van nature. Dankbaar voor wat we kregen en dankbaar voor het oneindige potentieel dat hij in ons heeft gelegd. We delen in zijn Goddelijke kwaliteiten en oneindige potentieel, waardoor we de hemel op aarde kunnen realiseren voor onze medemens. Maatschappelijk ontwrichtende situaties zoals de corona-episode zijn een natuurlijk consolidatiepunt in een mensenleven. Laten we beter, sterker, mooier en goddelijker uit deze periode herrijzen, als individu maar ook als geloofsgemeenschap. Amen.

Luc Nijs